

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer izveniš nedelje in praznike ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za Nemčijo celo leto 28 K. Za vse druge dežele in Ameriko celo leto 30 K. — Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za ostanila se plačuje od peterostopne peti-vrste po 14 h, če se ostanila tiska enkrat, po 12 h, če se tiska dvakrat in po 10 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Knafovih ulicah št. 5. — Upravištvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, ostanila, t. j. administrativne stvari.

Uredništva telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

Upravištvu telefon št. 85.

Idrijski občinski odbor razpuščen.

Idrija, 1. novembra.

Kakor se je pričakovalo, tako se je zgodilo. Deželna vlada je ugodila popolnoma neopravičeni zahtevi deželnega odbora ter razpustila občinski odbor odločno naprednega mesta Idrije, ne da bi imela za svoj dalekosežni korak kak tehten vzrok. Zgodilo se je, da se ustreže klerikalcem. Kdor pozna količnik razmere pri deželni vladi kranjski, mu je to povsem umljivo.

V petek popoldne je prišel okr. glavar Eckel osebno v Idrijo in izročil županu Josipu Šepetavcu odlok deželne vlade z dne 28. oktobra št. 25.229, koj nato pa dal poklicati gerenta in svetnike, da prevzemo občinsko upravo idrijskega mesta.

Odlok deželne vlade doslovno slove: »Občinskemu odboru mesta Idrije, na roko g. Josipa Šepetavca, župana v Idriji. Glede na spodaj omenjene razloge in opiraje se na določbo § 99. kranjskega občinskega reda, uzvodi se e. kr. deželni vladi na predlog (ne zahtevo) oziroma sporazumno z deželnim odborom kranjskim:

1. sedanjí občinski odbor mesta Idrije razpustiti in določiti, da se nova volitev tega odbora najdalje v šestih tednih razpiše;

2. postaviti g. Josipa Zazula, e. kr. davčnega kontrolorja v pok. za gerenta, da bude, dokler ne začne poslovati novoizvoljeni občinski zastop, občinske posle upravljati.

Temu gerentu ima mestna občina idrijska vsak mesec 100 kron (sto kron), in sicer po preteku meseca plačati,

3. določiti gg. Fr. Ks. Goli, veletržec, Karel Svoboda, e. kr. rudniški svetnik in Ivan Stravs, vpok. rudar in zastopnik občnega konsumnega društva, vsi v Idriji gerentu kot svetnike s posvetovalnim glasom.

Zoper odredbo pod točko 1. in zoper določitev visokosti gerentove plače pod točko 2. gre občinskemu odboru idrijskemu priziv na e. kr. ministrstvo za notranje stvari. Tak priziv, ki pa nima odločilne moči, bi bilo tekom štirih tednov, računši od dneva, ki sledi dnevu vročitve tega odloka, vložiti pri tej e. kr. deželni vladi.

Zoper odredbo pod točko 2. in 3. občinskemu odboru sicer ne pristoji pravica pritožbe.

Razlogi:

Občinski odbor idrijski je bil postavljen v proračun za leto 1908 vsoto 20.000 K za ustanovitev javne čitalnice in knjižnice. To postavko je deželni odbor na neko (!) tozadevno pritožbo z odlokom z dne 28. januarja 1908 št. 1131 črtal in županstvu pripomnil, da ustanavljanje javnih čitalnic in knjižnic ni naloga občin in da se v take vrste ne smejo uporabljati sredstva občine.

Nato je občinski odbor idrijski v svoji seji dne 10. aprila 1908 sklenil »prezidavo« občinskega posloppja št. 509 v Idriji s stroški okroglih 39.000 K ter je v tajni seji že 22. aprila 1908 zgradbena dela poveril podjetniku Matevžu Murovcu. Vsled pritožbe Fr. Oswalda in tov. je deželni odbor odredil obravnavo na licu mesta, pri kateri je bil konstatirano, da se je »prezidavanje« že pričelo in da to »prezidavanje« ne pomeni nič drugega, nego izvršitev z zgorajšnjim odlokom deželnega odbora prepovedane zgradbe javne čitalnice in knjižnice.

Vsled tega je deželni odbor z odlokom z dne 8. maja 1908 št. 6463 razveljavil tudi sklep občinskega odbora z dne 10. aprila 1908 in županu Šepetavcu radi njegovega nezakonitega ostopenja, ki je zagrešil povrh še to, da je pritožbo Fr. Oswalda in tov. pridržal in je ni predložil deželnemu odboru v rešitev, izrekel strogo grajo.

Vzlic temu je občinski odbor v svoji seji dne 19. maja 1908 na predlog župana Šepetavca obnovil po deželnem odboru prepovedani sklep, da se prezida mestna hiša št. 509 s stavbeno potreščino 39.000 K.

Deželni odbor je vsled tozadevne pritožbe z odlokom z dne 20. junija 1908 št. 7583, tudi ta sklep razveljavil.

S poročilom z dne 1. julija 1908 št. 881 je županstvo v Idriji deželnemu odboru naznanilo, da je občinski odbor v svoji seji dne 26. junija 1908 sklenil, popraviti mestno hišo št. 509 s potreščino 7200 K. Kmalu (!) je pa deželni odbor dobil vednost, da se navzlic opetovani prepovedi mestna hiša le prezidava in ne popravlja.

Vsled tega je deželni odbor županu Šepetavcu spričo tolike upornosti naložil globo 200 K, ter z odlokom z dne 1. septembra 1908 št. 11.127 odredil, da se ima izvršiti na stroške kriveev nova obravnavo na licu mesta ter sklicati občinska seja. Po tej naredbi se je hotel deželni odbor prepričati, se je li župan res osmelil navzlic vsemu navedenemu odrediti prezidavo, in ne popravilo mestne hiše in eventualno, v koliko se pri tem početju identifikuje občinski odbor z županom.

Pri ogledu je deželni tehnik konstatiral, da se dela po načrtu, katerega izvršitev je deželni odbor opetovano prepovedal. Tega tudi zastopnika občine, ki sta se ogleda udeležila, nista več (!) tajila.

Seja, katero je naročil sklicati deželni odbor, se je vršila 10. septembra 1908 in je bila zelo burna in hrupna. Pri tej seji se je predlog občinskega odbornika, notarja Pegana, da se občinski odbor izreče solidarim z županom, z večino glasov sprejel. S tem sklepom je torej občinski odobril vse korake župana o tej zadevi, dokazal, da je imel pri svojem prejšnjem sklepu 26. junija 1908 pred očmi prezidavo in ne samo popravilo dotične hiše in se postavil stavljal z županom vred na stališče dosledne upornosti proti odredbam deželnega odbora.

Tako nezakonito (!) postopanje ne more ostati neozgospaseno in razpust občinskega odbora je tedaj v varstvo avtoritete deželnega odbora potreben. Ces. kr. deželni predsednik: Schwarz l. r. e.

Temu vladnemu fermanu ni treba komentarja. Pripomniti je le, da kakor deželni odbor, tako vlada nista svojega postopanja proti občinskemu odboru idrijskemu utemeljevala s stvarnega stališča. Sta pač obe oblasti trdno prepričani, da ima v tem razpuščenju občinski odbor popolnoma prav. Tudi e. kr. vladi se ni zdelo vredno ozreti se na osebno Ganglovo intervencijo. No, saj je vlada sama odkritosrčno priznala, da je bil razpust potreben le v varstvo avtoritete deželnega odbora. Mora biti pač slabo z avtoriteto deželnega odbora, če jo mora varovati e. kr. vlada.

Zanimivo je, kako je »Slovenec« motiviral razpust idrijskega občinskega odbora. Najprvo je pisal, da je razpust potreben, da se zlomi socialno-demokratski terorizem v Idriji, potem, da se napravi red v Idriji in končno, da se uredi zavoženo občinsko gospodarstvo v Idriji. Pač najlepši dokaz, da je bil razpust neuporaben.

Pravi razlog za razpustitev občinskega odbora idrijskega je bil klerikalcem le, predočiti naprednim občinskim odborom, kaj jih čaka, če niso poslušni klerikalni večini v deželnem odboru.

Za narodno - napredno stranko gerentu kot svetovalec pridjeljen e. kr. rudniški svetnik Karel Svoboda, je to častno mesto odklonil iz umevnega razloga. Bil je član prejšnjega občinskega odbora, ki se mu je z razpustom izrekla nezaupnica.

Razpust je idrijsko napredno občinstvo sprejelo mirno. Demonstracij, ki so jih nekateri videli v svoji slabi vesti, ni bilo. Idrijski napredni volilci bodo najlepše manifestirali

proti postopanju deželnega odbora in e. kr. vlade s tem, da bodo pri novih občinskih volitvah enoglasno volili prav tiste može v občinski odbor, ki jih je e. kr. vlada odstavila zato, ker so hoteli storiti nekaj dobrega in koristnega idrijskemu prebivalstvu.

Iz delegacij.

Budapešta, 1. novembra. Avstrijska delegacija je imela večer zadnjo sejo. Del. Biankini je protestiral, da se dajejo Madžarom koncesije na račun Hrvatov in da se zaslužni Hrvati v armadi, posebno v vojni mornarici zapostavljajo in žalijo. Poveljnik vojne mornarice grof Montecucoli je povedal, da bo moral zahtevati še tri nove križarke in dva donavska monitorja. Treba je tudi novih ladij za prevoz. Za vse to bo treba do leta 1910 celih 40 milijonov. — Nato je delegacija sprejela vse proračunske postavke ter se je zasedanje zaključilo.

V ogrski delegaciji se je najprej konstatiralo, da so sklepi obeh delegacij v soglasju. Predsednik grof Zichy se je zahvalil delegatom in skupnim ministrom, katere pa je obenem opozarjal, naj iz postrežljivosti ogrskih delegatov ne sklepajo, da so pozabili na svoje narodnostne zahteve. Te zahteve se bodo pri drugi priliki z velikim poudarkom razvijale. Madžari združujejo v celi politiki svoje upravičene zahteve. — Zasedanje se je zaključilo ob 6. uri zvečer.

Ministrska kriza.

Budimpešta, 1. novembra. Kriza v Beckovem ministruvstvu pomeni nevarnost tudi za položaj v Wekerlejevem ministruvstvu, ker sta se oba v vseh vprašanjih naslanjala drug na drugega. Andraseyeva volina reforma se ne more odobriti poprej, dokler se ne reši avstrijska ministrska kriza. V ogrskih poslanskih krogih smatrajo grofa Olam-Martinitza za Beckovega naslednika. Imenuje pa se tudi minister baron Bienenrth.

Cesar na Dunaju.

Dunaj, 31. novembra. Danes popoldne se je cesar pripeljal iz Budapešte. Občinski zastop mu je predložil zelo slovesen sprejem. Na županov pozdrav je cesar odgovoril: »Zahvaljujem se posebno za nad vse slovesen sprejem. Veseli me, da dunajsko prebivalstvo pozdravlja razginitve suverenitete nad Bosno in Hercegovino. Upam, da se z božjo pomočjo posreči, uravnati stvar mirno.«

Nepremišljeni govor nemškega cesarja.

Berolin, 1. novembra. Državni kancelar knez Bülow je podal demisijsko, ki je pa cesar ni sprejel. Knez Bülow je namreč odgovoren za nepremišljeni cesarjev izjav, ki jo je podal cesar angleškemu diplomatu. Za kancelarja je to tembolj mučno, ker bi moral kriti nekaj, kar sam obsoja, ker načrta o cesarjevem govoru poprej sploh ni dobil v roke. V Berlinu vlada zaradi demisijske velike razburjenje in časopisi so pridelili posebne izdaje.

Dogodki na Balkanu.

Evropejska konferenca.

London, 31. oktobra. Kralj Edvard je poslal avstrijskemu cesarju novo, prirčno pisano lastoročno pismo o balkanskem vprašanju. — Priprave za balkansko konferenco so skoraj že končane. Predlogi se pošljejo Avstro-Ogrski in kakor hitro jih ta odobri, se začne pogajanja.

Oboroževanje Turčije.

Carigrad, 1. novembra. Čerkezi so poslali mladoturškemu odboru od 75 poglavarjev podpisano izjavo, v kateri ponujajo za vojno 20 polkov jezdecov. Vlada in mladoturški odbor si prizadevata, da provzročita čim več enakih ponudb, daryl in vojni

priprav da se na ta način vpliva na inozemstvo.

Zarota na Bolgarskem.

Sofija, 1. novembra. Na dvor je prispelo anonimno pismo, v katerem se naznanja, da pripravlja baje Sandanski zaroto. Policijsko ministrstvo je uvedlo obsežno preiskavo.

Bolgari proti neodvisnosti.

Sofija, 1. novembra. V Sobra-nju je v imenu 23 agrarnih poslancev Stambolinski prečital protest proti proklamaciji Bolgarije za kraljestvo. S tem, da se je proklamacija izrekla brez privoljenja Sobraanja, se je kršila ustava. Obenem napovedujejo agrarci obstrukcijo.

Združitev Krete z Grško.

Atene, 1. novembra. Turški poslanik je naznanil grški vladi, da Turčija ne bo delala zaprek združenju Krete z Grško.

Bolgarsko-turška pogajanja.

Sofija, 1. novembra. Bolgarska vlada je sklenila, da odpolje trgovskega ministra Lijapčeva v Carigrad, da se začne pogajati s turško vlado.

London, 1. novembra. Bolgarska vlada je baje ponudila Turčiji tri milijone turških funtov odškodnine kot atribut, ki v bodoče odpade za Vzhodno Rumelijo. Na Turškem smatrajo ponudbo za sprejemljivo. Tudi vprašanje zaradi orijentalne železnice se kmalu reši.

Važna izpoved srbskega poslanika.

Pariz, 1. novembra. Srbski poslanik Vesnić je povedal, da je Avstro-Ogrska l. 1866 ponudila Srbiji skoraj dve tretjini Bosne in Hercegovine s pogojem, da ostane Srbija za slučaj vojne med Avstro-Ogrsko in Rusijo nevtralna. Srbija je ponudbo odklonila, ker ni hotela postati Rusiji nezvesta.

Ruska дума za Srbijo.

Belgrad, 1. novembra. Predsednik dume je poslal predsedniku skupščine brzojavko, v kateri izreka upanje, da bo mirna rešitev mednarodnega vprašanja prinesla Slovanom boljše bodočnost.

Srbska misija v Petrogradu.

Petrograd, 1. novembra. Večera je sprejel car drugi srbskega prestolonaslednika in Pašića. Car je obljubil popolno naklonjenost Rusije Srbiji, vendar je svetoval mir za časa pogajanj. Po avdijenci je bila srbska misija povabljenja k carskemu obedu.

Rusija proti Avstro-Ogrski.

Petrograd, 1. novembra. »Slovo« poroča iz diplomatskih krogov, da hoče Rusija spraviti pred evropejsko konferenco aneksijo Bosne in Hercegovine, kakor tudi kompenzacija za Srbijo in Črno goro. Ako bi se Avstro-Ogrska temu zoperstavljala, se Rusija odreče konferenci ter ne prizna njenih sklepov.

Punt v turški armadi.

Carigrad, 1. novembra. V Peri se je spuntala stotinja vojakov, ki bi morali odriniti v Džedah. Vojaki so zapustili oboroženi vojašnico ter se postirali na prostem. Vojni minister je odredil, naj puntarje obkoli bataljon strelcev. Pri tem so začeli puntarji streljati, a strelci so streljali po njih. Posledica je bila devet mrtvih in sedem ranjenih. Končno so se puntarji vdali, ki so jih razorožili in zaprli. Dogodek je provzročil med prebivalstvom veliko vznemirjenje; tudi sultan je bil razburjen.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 2. novembra.

— Javna obravnava radi zaplembe »Slovenskega Naroda«. Na naš ugovor proti konfiskaciji »Slov. Naroda« št. 235, 236, 240 in 241 je razpisalo e. kr. deželno kot tiskovno sodišče javno obravnavo na petek dne 6. t. m. ob 10. dopoldne. Obravnava se vrši v veliki dvorani deželnega sodišča v I. nadstropju. Pri tej razpra-

vi se bo med drugim obravnavalo tudi o konfisciranih člankih, oziroma noticah: »Kdo pošilja svoje otroke v ljubljansko šulferajnsko šolo?« »Nemška kranjska hranilnica — dr. Eger.« »Nezaslišno postopanje deželne vlade« itd. Obravnava je javna, torej je k njej dovoljen vsakomur pristop. Na razpravi se morajo doslovno prečitati vsi zaplenjeni članki, oziroma notice, proti katerih zaplembi je bil vložen ugovor. Pričakujemo z vsoto gotovostjo, da se bodo vsi ti ugovori ugodno rešili ter se zaplembe razveljavile. Čudno se nam zdi, da se je na štiri naše ugovore razpisala samo ena obravnava. Če je to dopustno, ne vemo.

— Zavedni vipavski župani. Vsa županstva Vipavske doline so vložila na deželno vlado v Ljubljani prošnjo, da se razveljavi ukaz deželne vlade z dne 18. oktobra 1892. št. 2092 glede dvojezičnih napisov na občinskih krajevnih deskah. Nekateri občinski odbori so pa tudi soglasno sprejeli resolucijo, s katero pozivljajo deželni odbor, da takoj proti ukazu dež. vlade z dne 18. oktobra 1892. št. 2092 protestira in zahteva njega odstranitev! Vse slovenske občine pozivljamo, da posnemajo zavedne vipavske občine!

— Obč. svet ljubljanski ima v torek, dne 3. t. m., ob petih pop. sejo. Na dnevnem redu so: Naznana predsedstva in poročila o računskem sklepu loterijskega posojila in amortizacijskega zaklada tega posojila za leto 1907; o računskem sklepu mestnega zaklada za leto 1907; o prispevku mestne občine k najemščini za prostore ustanovitvejočega se obrtnega sodišča; o preosnovi tarifa za ljubljanske izvoščake; o ustanovitvi mestne bolniške blagajne za posle; o delovanju »Ljubljanskega prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva« v III. četrtletju 1908; o prošnji ravnateljstva mestnega dekljskega liceja za povišanje letne dotacije; o prošnji za povišanje kredita za pouk češčine, tesnopisja in telovadbe na mestnem dekljskem liceju. Na dnevnem redu tajne seje so naznana predsedstva in poročila o prošnji Ane Sedejeve dedičev za prenos gostilniškega in krčmarskega obrta; o prošnji Helene Tomčeve, da bi smela prodajati gorka jedila v krčmi na Sv. Jakoba nabrežju št. 39.

— Vsiljivost Kranjske hranilnice. Z znanimi, že večkrat omenjenim brezimnim »V pojasnilo« je Kranjska hranilnica res prepravila celo deželo. Celo narodnjakom, od katerih sigurno ne more ničesar pričakovati, je poslala svoj oklic. Preklicano ji mora presti, da tako nadleguje ljudi in jih skuša pripraviti v zmotu.

— Zopet konsignirano vojaštvo. Za večer je vlada zopet dala konsignirati vojaštvo, dasi živemu krstu ni prišla na misel kakšna demonstracija. Vojaštvo je bilo do 11. ponoči pripravljeno v kasarnah. V noči od sobote na nedeljo je prišlo v Ljubljano 67 orožnikov, ki so bili skrivaj nameščeni na magistratu, v »Tonhalle« itd. Orožniki so snoči o polnoči zopet zapustili Ljubljano, kjer seveda niso imeli prav nobenega opravka. Vlada skrb za Ljubljano je res neskončna, kar moramo seveda priznati z brezmajno državljansko hvaležnostjo.

— Brextaktnost vojaške godbe. Večera na Vseh svetnikov dan dopoldne je godba pehotnega polka št. 27. korakala po mestu, igrajoč vesele poskočnice. To se je letos prvič zgodilo in je vzbudilo v javnosti veliko začudenje, zlasti ker je znano, da so na dan zabranjen celo umetniški koncerti, ako se ne vrše v dobrodelne namene. Morda ti predpisi ne veljajo za vojaško godbo v Ljubljani?

— Nemški boj kot proti Slovincem. Lekarnar g. Trnkóczy v Ljubljani je dobil te dni iz Eberschwanga na Nižje Avstrijskem dopisnico s to-le vsebino: »Da Sie dort als Agitator gegen die Deutschen vor-

gehen, werden wir Ihre Artikel in unserem Geschäfte nicht mehr führen und ersuchen wir keine Ankündigungen mehr zukommen zu lassen. Carl Mair, Südmarktglied. — Tako postopajo Nemci. Komentar si naj napravi vsak sam. Če ga napravimo mi, nas takoj zaseže državni pravdnik.

— **Napisi v Novem mestu.** Loterijska kolektura v Novem mestu ima samonemški napis. Tisti, erar, ki se s tako strahovito gorečnostjo zavzema za varstvo nemških napisov in je glavni tabačni zalogi v Novem mestu ukazal napraviti zopet dvojezični napis, se seveda prav nič ne zgame zaradi samonemškega napisa pri loterijski kolekturi. Apeliramo zato na gospo Oblakovo naj za Slovence žaljivi samonemški napis odstrani.

— **Na nemški telovadnici v Ptuj.** So neznani ljudje pobili nekaj oken. Graški listi seveda trde, da so to storili Sokoli. Bolj verjetno je, da so to Nemci sami storili, da bi zopet imeli kak vzrok ščuvati proti Slovencem in jih napadati, kakor je v Ptuj že od nekdaj navada. Ptujski voditelji so zmožni vsakega lopovstva — to se je že neštévilokrat izkazalo.

— **Odvetniški izpit** je napravil v Gradcu pretečno soboto odvetniški kandidat dr. Ivan Dimnik iz Trbovelj. Čestitamo!

— **Imenovanje v sodni službi.** Pravna praktikanca dr. Jos. Lavrenčič pri deželnem sodišču v Ljubljani in dr. Fr. Kovča pri okrožnem sodišču Celju sta postala avskultanta.

— **Iz davčne službe.** Davčni oficijal v Celju g. Ziehgrosser je premeščen v Murau na Zgornje Štajersko, a v Celje pride davčni kontrolor na Vrnskem, gospod Oton Štepic.

— **Iz davčne službe.** Davčni upravitelj Ivan Buchta v Trebnjem je imenovan za višjega davčnega upravitelja za področje finančne direkcije v Ljubljani.

— **Imenovanje.** Vladimir Novak in Albert Susič sta imenovana za stavbnska asistenta XI. čin. razredu pri pomorski oblasti v Trstu.

— **Iz štajerskega deželnege šolskega sveta.** Deška in dekliška štirirazrednici v Hrastniku sta se razširili v 5 razrednici. Stalna učitelja sta postala Fran Winkler na nemški šoli v Konjicah in Josip Jamnik v Račji vasi pri Čmureku.

— **Iz policijske službe.** Provizorična policijska koncipista dr. Stanislav Trnovec v Trstu in Ivan Mraz v Šibeniku sta imenovana za definitivna policijska koncipista.

— **Iz učiteljske službe.** Zaradi bolezni je dobil dopust nadučitelj Ivan Jaklič v Gotenici in pride na njegovo mesto pomožna učiteljica Alma Rössmann. Za provizorično učiteljico je imenovana na Jesenicah dosedanja supletinja istotam Marija Zhorzky p. l. Zhorže, dosedanja šolska praktikanca Cecilija Vilman pa pride tja na mesto učiteljice Eme Schittnik, ki je zaradi bolezni dobila dopust.

— **Učiteljske vesti na Koroškem.** Za voditelja enorazrednice na Krčanjih je imenovan Nemeš Josip Huber od Sv. Krvi. (To šolo obiskuje le neznaten odstotek otrok, ki znajo že od doma nemško.) Za voditelja enorazrednice na Strmci je imenovan Valentin Kováč dosedaj podučitelj v Šmihelu pri Pliberku. Podučitelj Karel Doberšek je premeščen iz Podgorja na Ostrič, Rudolf Potočnik pa iz Dječ v Guštanju.

— **Vojaške vesti.** Polkovnik nadvojvoda Jožef Ferdinand, ki je služboval svoječasno v Ljubljani, je postal generalni major. Feldočajmajstra sta postala poveljnik sarajevske voja. Winzor in poveljnik grškega voja Oskar Potiorek. Nadalje sta postala generalna majorja polkovnik Ernest Matanovič in Inomostu in Ivan Lavrič v Jožefovu. Podpolkovniki so postali majorji Fr. Tisching pri 17., Aleks Vidličič pri 27. polku (poveljnik kadetne šole v Karlovcu) in vitez Fr. Novak pri 17. — Majorji so postali Frid. Morton, K. Breindl in Lud. Kneisel, vsi pri 17. polku Stotniki I razreda so postali: Hugon Tisch in K. Babnik pri 17. ter G. Heller od 27. pri 80. polku. — Nadporočnika sta postala: Lev Pakič in Slavomir Verhunc pri 17. polku. — Poročniki so postali: V. Toplak od 87. pri 58., K. Kovačević od 97. pri 22., Jos. Sotlar in Fr. Mulaček pri 97., Lad. Walland, J. Schullerbauer, E. Hauer in Frid. Reiter pri našem domačem polku 17. — Premeščen je od 17. k 27. bramborskemu polku v Ljubljano major Welley V pokoj je šel podpolkovnik 27. bramb. polka Ig. Loyer ter ostane v Ljubljani.

— **Iz gledališke pisarne.** Jutri, v torek se ponovi prvič velika francoska opera v štirih dejanjih „Samson in Dalila“, ki jo je pri pre-

mijeri sprejelo naše občinstvo s navdušenjem ter jo je naše časopisje soglasno priznalo kot eno najlepših oper slovenskega repertoarja. Za soliste in za zbor so se nabavili novi kostumi ter je vsa uprizoritev opere najkrajnejša. Koncertni orkester „Glasbene Matice“ svira pred IV. dejanjem baletno glasbo iz opere. — V četrtak, dne 5. t. m. je premijera G. Hauptmannove tatinske komedije „Bobrov kožuh“. — Operetno osebo študira Straussovega „Netopirja“, operno osebo pa Zajčevega „Zrinjskega“.

— **Slovensko gledališče.** Mlinar in njegova hči. Menda je ta igra že stara nad sto let in vendar jo leto za leto igrajo na neštévilnih odrih. Na svetu ga najbrž ni dramatičnega dela, ki bi bilo doživelo toliko predstav, kakor ta drama. To je vsekakor dokaz, da ima ta igra izredno življenjsko silo, da mora v tej igri nekaj biti, kar gre ljudem do srca in jim razgreje dušo. Saj je gotovo, da Mlinarja in njegove hčere ne hodijo gledat literarno izobraženi ljudje. Kakor gotovi spisi, tako imajo tudi gotove igre svoje ljudi in ti ljudje imajo gotovo pravico do duševne hrane in morda jih ta hrana bolj in vsekakor resničneje veseli kakor inteligentna moderna literatura. Pri večerajnji predstavi Mlinarja je bilo gledališče zopet tako natlačeno polno, kakor sploh more biti in kakor je vsako leto. Da predstave same ne bomo ocenjevali, to je pač ob sebi umljivo. — š

— **Grob naših narodnih mučnikov Lundera in Adamiča** je obiskalo včeraj na Vseh svetnikov dan gotovo nad 30.000 Slovencev in Slovenk. Grob je bil ves v zelenju eksotičnih rastlin in dišečem svežem cvetju — simbolu mladosti, v kateri sta Lunder in Adamič dala kri in življenje za preganjani slovenski rod. Na grob sta bila položena dva krasna venca od združenega narodnega odbora in od slovenskega ženstva s slovenskimi trobojnicami. Ob grobu so viseli trakovi vencov, ki so bili darovani ob pogrebu teh nesrečnih žrtev. Gorele so na grobu štiri baklje poleg običajnih sveč. Častno stražo so od 2. do 6. popoldne opravljali Sokoli, in sicer vseh treh ljubljanskih sokolskih društev, šišenskega Sokola ter 25 članov „Kranjskega, radovljanskega in tržiskega Sokola. Vsaka straža je obstojala iz 20 Sokolov in zastavonoše. Menjale so se straže vsakih 20 minut. Ob polu 4. so zapela vsa ljubljanska v Zvezi slovenskih pevskih društev stoječa društva pod vodstvom koncertnega ravnatelja gosp. Mateja Hubada pesmi „Usliši nas“, „Clovek, glej dognanje svoje“ in „Nad zvezdami“. Mogočni zbor od 200 pevcev je pel srce pretresljivo, da se je zlasti pri drugi pesmi porosilo vsako oko tisoč in tisoč glav množice. Ljudje so jokali na glas. Ko so pa nepregledne vrste odhajale s pokopališča, bila je v njih obrazih trdost. Nobena smeha ni bilo čuti, vseh srca so bila napolnjena s tugo in bridkostjo.

— **Praznik Vseh svetnikov** je bil zelo lep. Popoldne je bilo vreme megleno, popoldne pa čisto. Občinstva se je po proti pokopališčima vodčih cestah kar trlo. Grobe svojih ranjkih je obiskalo čez 40.000 ljudi. Cel dan je vladal po mestu red, kakršen se za ta dan spodobi. V dokaz temu je dejstvo, da je bila cel dan aretirana le ena oseba in še ta zaradi prepovedanega povratka v mesto, dve pa ste se sami zglasili, ker sta bili brez sredstev. Splošen red je bil po celem mestu vzoren in so bile vse „varnostne“ odredbe čisto odveč.

— **Umrl je snocih** v deželni bolnici knjigovodja gospod Dore Vernik iz znane narodne rodbine. Pokojnik je bil zabaven družabnik, ki so ga radi videli v vsaki družbi. Sužboval je pri raznih denarnih zavodih ter bil v tej stroki izredno izvežban. O teh strokah je tudi sodeloval v ranih listih. Blag mu spomin!

— **Pogreb gospe Železnikarjeve** je bil v soboto popoldne na pokopališče k Sv. Križu. Udeležilo se ga je lepo število občinstva, med katerimi smo opazili vladnega svetnika dr. Detela, dež. šolskega nadzornika Levoča itd. Bodi blagi gospej časten spomin!

— **Snočni koncert Slovenske filharmonije**, čigar čisti dobiček je bil namenjen v prid september-kih žrtev, je privabil velikansko število posetnikov, tako da je bila dvorana do zadnjega kotička napolnjena, in da je moralo mnogo ljudi oditi, ker je zmanjkalo vstopnic. Program je občinstvu nad vse ugajal. Ker pa smo mnjenja, da naj ne vzgaja občinstvo godbe, marveč godba občinstvo, bi odločno prosili, da se pri sestavljanju programa in pri kvalifikaciji posameznih nameranih točk prepriča odločanje edinole muzikalno velenoobrazženemu kapelniku g. Talichu.

— **Naše ustavne pravice.** V soboto zvečer je na prošnjo „Političnega in izobraževalnega društva za dvorski okraj“ predaval v „Narodnem domu“ g. dr. Švigelj o tem predmetu. Zaradi pomanjkanja prostora

danes, priobčimo o tem sanimivem predavanju natančneje poročilo jutri.

— **Ljudsko izobraževalno društvo Akademija** ima svoj redni občni zbor v ponedeljek, 16. t. m. ob 8. zvečer v hotelu Ilirija. Na dnevnem redu so poročila društvenih funkcionarjev, volitve novega odbora ter razgovor o načrtu za prihodnje delovanje, osobito glede nadaljevanja hrvaških vseučiliških predavanj v Ljubljani. Na obilno udeležbo vabi odbor.

— **Društvo za otroško varstvo in mladinsko skrb v molitniški okraju** je vsled njegove na o. kr. pravosodno ministrstvo naslovljene, po o. kr. okrožnosodnem predsedstvu v Novem mestu opremljene prošnje za podporo, po priporočilu o. kr. višjega deželnosodnega predsedstva v Gradcu odstopilo enako društvo v Ljubljani od podpore, ki jo je samo prejelo od ministrstva delež 500 K za kar se izreka vsem poklicanim činiteljem iskrena zahvala.

— **Tečaj za češki jezik**, ki ga priredi „Splošno slov. žen. društvo“, se začne nocoj ob 7. zvečer v dekliškem liceju na Bleiweisovi cesti. Vse one gospe in gospodične, ki nameravajo posecati ta tečaj, naj torej blagovolijo priti danes v licej, kjer se določijo tudi nadaljnje ure.

— **Umetno-obrtna strokovna šola v Ljubljani.** G. Josip Mercina, mizar v pomorskem arzenalu v Pulju, je imenovan za delovodjo na umetno-obrtni strokovni šoli v Ljubljani. Poudarjal bo kot stalen potovalni učitelj mizarstva v Solkanu pri Gorici.

— **Ustanovni občni zbor „Zadruga gostilničarjev, krčmarjev, kavararjev, žganjetočnikov in izkuharjev za sodni okraj Ljubljansko okolice“** se vrši v sredo dne 4. novembra 1908 ob 2. uri popoldne v veliki dvorani Mestnega doma v Ljubljani.

— **Otroški vrtec** ustanove v Idriji. Vlada je pravila že potrdila.

— **Smrt v tujini.** S francoskim brzoparnikom „La Savoie“ se je dne 29. oktobra pripeljal iz Amerike nad 150 Slovencev in Hrvatov v Havre, od koder so hoteli odriniti domov. Na vožnji iz Havra v Pariz je na neki postaji za trenotek izstopil Slovenec Ivan Lovko iz Dolenjege jezera pri Cerknici. V tem trenutku je privozil neki drugi brzovlak, ki je Lovka podrl in na kose raztrgal.

— **Učiteljsko društvo za celjski okraj** ima svoje redno zborovanje v nedeljo, dne 8. novembra v Celju ob 10. predpoldne in sicer v prostorih tamošnje deške ljudske šole.

— **O celjskem vodovodu** se zopet slišijo čedne reči. V Celju, kjer so tako vzorni gospodarji v obč. svetu, da se je lani prekopal celo proračun za napravo novega stranišča v mestnem vrtu, ne more seve iti brez prekopavanja proračuna pri vodovodu. Proračun za ta vodovod znaša že horendno vsoto 800.000 kron; pa se bo še povečal, ker so že sedaj potrebne neke poprave. Celjskim meščanom svetujemo, naj le pridno hajlajo in plačujejo, se bodo že enkrat spametovali!

— **Realna gimnazija v Ptuj.** V štajerskem deželnem zboru je predlagal v soboto ptujski župan Ornič, naj se spremeni deželna višja gimnazija v Ptuj v realno gimnazijo.

— **Z na go pod vlak** je prišel v Laškem trgu sprevednik J. Flasch. Kolesa so mu odtrgala vse prste na desni nogi.

— **Pod voz je padel v Sočtanju** hlapec Pavel Hartl, ker so se mu konji splašili. Hartl je dobil tako hude poškodbe, da je kmalu umrl.

— **Od vojakov je zbežal** 21letni Vincenc Verdnnik, ki je služil cesarja v Mariboru. Te dni so ga prijeli orožniki z njegovo ljubico v Hočah in vtaknili v zapor, seveda vsakega posebej. Drugo jutro je parček zbežal iz kletke. Sedaj ju zopet iščejo.

— **Streljal je** 16letni Karel Kosmač v Solkanu. Pri tem se je pripetil, da se je zadel v levo nogo. Zdravi se pri usmiljenih bratih v Gorici.

— **Tri prste je zmečkalo** 28letnemu finančnemu stražniku Jakobu Valdiču v Trstu. Moral je v bolnišnico.

— **Ustanovni sestanek „Krajevne skupine slovenske sekcije Slovenske Mladi v Pragi“** se vrši dne 6. novembra „u Pokornych“. Pričetek točno ob 8. zvečer. Program sledeči: I. Kaj hočemo (ref. L. triš). II. Svo bodna Misel in moderni človek (ref. Kisovec). III. Služajnosti (event. predlogi, pristopanje članov itd.).

— **Akademsko društvo „Ilirija“ v Pragi** je na občnem zboru dne 28. vinotoka izvolilo sledeči odbor: iur. Karel Ferluga, predsednik; iur. Jože Kavčič, podpredsednik; iur. Karel Ivano, tajnik; iur. Vekoslav Visenjak, blagajnik; iur. Karel Poženel, knjižničar; iur. Marino Luxa, gospodar; iur. Anton Kosi, arhivar; tehn. Viljem Kukec in tehn. Karel Justin, preglednik.

— **Statistika avstrijskih meščanskih šol.** V Avstriji je sedaj 1032 meščanskih šol in 19.429 ljudskih šol. L. 1870/71. je bilo na Češkem 21 meščanskih šol, danes jih je 524 na Dolenjem Avstrijskem 17, sedaj 173, na Moravskem 4 sedaj 170, na Gorenjem Avstrijskem 4, danes 14. Najbolj se je razvila meščanska šola v desetletju 1890/1901, ko jih je prišlo skoro 100%; l. 1889. jih je bilo 442, l. 1900. že 822.

— **Mravljinčin cvet** je pil v soboto 2letni Adolf Knpriva. Steklečnico je našel v smeteh. Zaradi hudih notranjih bolečin so ga oddali v deželno bolnišnico.

— **Pes ugriznil konja.** V soboto e na Dolenjski cesti popadel pes konja posestnika Jakoba Mitergerja iz Šiške in ga na zadnji nogi tako poškodoval, da ga je moral oddati v živinozdravnišnico. Lastnik psa je znan.

— **Prehodni most** pri železniškem prelazu na Dunajski cesti je bil večeraj izročen javnemu prometu.

— **Izgubljeno in najdeno.** Zasebnica g. Marija Kondova je izgubila zlat uhan. — Dijak Adolf Gutmann je izgubil denarico z manjšo vsoto denarja. — G. Marija Jurcova je izgubila srebrno žensko uro z dolgo verižico. — Ključavničarjeva žena ga. Franciška Bosakova je našla žensko ročno torbico s srednjo vsoto denarja. — Dijak Miran Gregorič je našel nekaj otroških igrar. — Na južnem kolodvoru je bilo izgubljenih, ozir. najdenih 6 dežnikov, prazna ženska rožna torbica in palica. — Ga. Marija Poznikova je izgubila zlato zapestnico. — Franciška Mayerjeva je izgubila denarnico s 4 K. — Šolski učenec Ljudovik Kramar je izgubil srebrno uro. — Neka dama je izgubila ročno torbico s srednjo vsoto denarja. — Ga. Franciška R. je izgubila lorino. — Najdena je bila denarnica, v kateri je bila slika dveh otrok na steklu. Lastnik jo dobi nazaj na osrednji polic. stražnici.

Demonstracije pred sodiščem.

Danes se je začela na tri dni odmerjena glavna obravnava proti 14 obtožencem, obtoženim radi zločina javnega nasilstva, povzročenege s tem, da so v septembrskih dneh poškodovali tujo lastnino, razbivši okna na raznih nemških hišah in odstranivši napisne table raznih nemških tvrdk.

Zanimanje za to obravnavo je v Ljubljani pa tudi zunaj na deželi in sploh med vsemi Slovenci velikansko. Radi velikega števila obtožencev in velikega števila poslušalstva, je sodišče določilo, da se obravnava vrši v porotni dvorani. V poročevalski klopi sedi kot poročevalec graških nemških listov, znani —?— z domačim imenom — Rizzi.

Obtoženci sede v treh klopih, v prvih dveh po pet, v tretji štirje, in sicer razvrščeni tako, kakor jih navaja obtožnica. Na obeh straneh po en jetniški paznik, za njimi dva. Zagovorniki so zasedli porotniške klopi.

Ob 1/10. pride v dvorano senat: predsednik dvorni svetnik Pajk, votanti nadsvetnik Pole, Andolšek, dež. sod. svetnik Hauffen; zapisnikar Jenčič; javni obtožitelj dr. Pajnič.

Zagovorniki: dr. Hribar, dr. Leskovar, dr. Kapus, dr. Tominšek, dr. Švigelj, dr. Pegan, dr. Tavčar, dr. Vodusek.

Predsednik: Začne se glavna razprava proti Ernestu Windischerju in soobtožencem.

Slede generalia vseh obtožencev. — Rizzi zelo natančno beleži generalia, posebno pa še odgovore na vprašanja, kje je obtoženec uslužben; to menda zato, da bo nemški »Volksrat« skušal storiti svoje, posebno pri onih nemških tvrdkah, pri katerih je ta ali oni obtoženec uslužben. Predsednik opozori nato obtožence, da naj pazijo na tok razprave in obtožnico, ki jo nato prečita zapisnikar.

Obtožnica.

C. kr. državno pravdnštvo vlagi pri c. kr. deželnem kakor sodečem sodišču v Ljubljani, ki je za presojo te kazenske stvari pristojno, proti

1. Ernestu Windischerju, roj. 4. aprila 1886 v Ljubljani in tja pristojnemu, kat. vere, samskemu trgovskemu pomočniku v Ljubljani, že kaznovanemu;

2. Feliks Potniku, roj. 20. novembra 1874 v Keblju pri Konjicah, pristojnemu v Padežki vrh, kat. vere, oženjenemu upravniku tovarne za sodavico v Ljubljani, že kaznovanemu;

3. Francetu Stautu, roj. 5. novembra 1868 v Rečici pri Celju, tja pristojnemu, kat. vere, oženjenemu zavarovalnemu potniku v Ljubljani, že kaznovanemu;

4. Stefanu Kamenšku, roj. 11. decembra 1879 v Grdini pri Ptujem, pristojnemu v Črnosice, kat. vere,

samskemu solicatorju v Ljubljani, še ne kaznovanemu;

5. Andreju Korenu, roj. 15. novembra 1887 v Veliki Varnici na Štajerskem, tja tudi pristojnemu, kat. vere, samskemu mizarskemu pomočniku v Ljubljani, še ne kaznovanemu;

6. Joštu Bajžlju, roj. v Stražišču 10. decembra 1885, tja pristojnemu, kat. vere, samskemu hlapcu v Ljubljani, še ne kaznovanemu;

7. Francetu Parklju, roj. v Prečni 13. sept. 1888, tja pristojnemu, kat. vere, samskemu delavcu v Ljubljani, še ne kaznovanemu;

8. Jakobu Turzanu, roj. 30. junija 1883 v Brdovcu na Hrvaškem, tja pristojnemu, kat. vere, samskemu hlapcu v Ljubljani, še ne kaznovanemu;

9. Milanu Makarju, roj. 15. aprila 1888 v Krapini na Hrvaškem, pristojnemu v Vrbovac, kat. vere, samskemu krojaškemu pomočniku v Ljubljani, še ne kaznovanemu;

10. Ignaciju Mravlje, roj. v Velikih Babjah 17. marca 1890, pristojnemu v Rihenberg na Goriškem, kat. vere, samskemu ključavničarskemu pomočniku v Ljubljani, še ne kaznovanemu;

11. Stanislavu Rekarju, roj. v Ljubljani 10. junija 1888, pristojnemu v Begunje, kat. vere, samskemu urarskemu pomočniku v Ljubljani, še ne kaznovanemu;

12. Alojziju Cvelbarju, roj. v Vrhu pri St. Jerneju 26. decembra 1891, pristojnemu v St. Jernej, kat. vere, samskemu delavcu v Ljubljani, že kaznovanemu;

13. Antonu Hojniku, roj. v Ključaroveh pri Ptujem 4. januarja 1886, pristojnemu v Bratonečič, kat. vere, samskemu hlapcu v Ljubljani, že kaznovanemu;

14. Ivanu Kimovcu, roj. 11. novembra 1883 v Bukovici, pristojnemu v Vodice, kat. vere, samskemu hlapcu v Ljubljani, že kaznovanemu,

obtožbo.

I. Ernest Windischer, Feliks Potnik, France Staut, Stefan Kamenšek, Andrej Koren, Jošt Bajželj, France Parkelj, Jakob Turzan, Milan Makar, Ignacij Mravlje, Stanislav Rekar, Alojzij Cvelbar, Anton Hojnik in Ivan Kimovec, so v Ljubljani v zvezi z neznanimi sotorilci z lučanjem kamenja, deloma tudi z udarci s palicami in po onesnaženju s črnilom hudobno poškodovali na nižje naštetih poslopih in prodajalnah tujo lastnino — kakor šipe, svevilke, napisne table — v 50 K presegaajoči vrednosti, ter je zamogla iz tega nevarnost za življenje, zdravje in telesno varnost ljudi nastopiti, in sicer:

a) vsi imenovani v noči od 18. do 19. septembra 1908 pri kazinskem poslopiju 3830 K, pri »Kranjski hranilnici« 405 K, pri gimnaziju z nemškim učnim jezikom 40 K 70 vin., pri vladni palači 111 K 88 vin., pri Antonu Reiserju 450 K 80 vin., pri Janezu Jakšu 186 K, pri M. Ranthu 50 K, pri Hugonu Ihlu 322 K, pri tvrdki I. C. Mayer 57 K, pri tvrdki Fränkel 40 K, pri tvrdki Zeschko 70 K, pri I. Buzzoliniju 66 K, pri F. Drogeniku 87 K 30 vin., pri Alojziju Perschetu 56 K, pri F. M. Schmidtu 253 K, pri I. Kordinu 15 K 56 vin., pri tvrdki Öhler in Comp. 221 K 20 vin., pri K. Recknagelu 24 K, pri V. Schifferju 360 K, pri F. Meisetzu 26 K, pri Mahrovci trgovski šoli 131 kron 4 vin., pri institutu Huth 65 K 4 vin., pri nemškem otroškem vrtcu 985 K 72 vin., pri vili Del-Cott 12 K 15 vin., pri Francetu Terdini 48 K 18 vin., pri Henriku Kendi 410 K 59 vin., pri kavarni Eggia 256 K, pri lekarni Mardetschlager 40 K, pri realki 113 K, pri nemški šoli 28 K 82 vin., pri »Tonhalle« 116 K 69 vin., pri »Bavarskem dvoru« 72 K 50 vin., pri Bambergu 201 K, pri Alojziju Krazmerju 40 K, pri Kirbischu 300 kron, pri I. Somnitzu 202 K, pri Fr. Iglju 100 K, pri fotografu Landau 60 K, pri Mayerjevi lekarni 25 K, pri silijalki avstro-ogrske banke 9 K, pri Adolfu Weinlichu 20 K pri I. Krisperju 9 K 60 vin.

b) v noči od 19. do 20. septembra 1908 Stefan Kamenšek pri Schreyjevi restavraciji na južnem kolodvoru 60 K, Stanislav Rekar pri Bambergovi tiskarni v neznanem znesku;

c) v noči od 20. do 21. septembra 1908 Ivan Kimovec pri Somnitzu in Mariji Baltič 5 K, Anton Hojnik pri gimnaziju z nemškim učnim jezikom za neznan znesek, Alojzij Cvelbar pri Viktorju Katoniju 50 K in pri Jožefini Hudobivnik 2 K 88 vin.

II. Ernest Windischer je 18. septembra 1908 zvečer v Ljubljani z besedami »pustite me in bodite tihi, dobite od mene 100 K« mestnega policijskega stražnika Gerloviča z darom k prelomu njegove uradne dolžnosti zapeljati skušal;

III. Anton Hojnik je 20. septembra 1908 zvečer v Ljubljani z lažnivo povedbo zastran svojega imena

— nazivajoč se Anton Podgoršek — orožnika Martina Modica tako prekanil, da bi se potem utegnulo javno nagledstvo premotiti;

zakrivilo so vsi obdolženci **hudo delstvo javne sile po § 85. a b kaz. zak.**; z dejanjem pod II. Ernest Windischer prestopke zoper javne naprave in naredbe po § 311. kaz. zak., z dejanjem pod III., pa Anton Hojnik prestopke po § 320. e kaz. zak. in se naj kaznujejo vsi po § 86. kaz. zak., Windischer ter Hojnik tudi po § 35. kaz. zak.

Razlogi:

Po končanem protestnem shodu, ki se je vršil dne 18. septembra 1908 zvečer v dvorani »Mestnega doma« v Ljubljani, se je razsula silno razburjena množica v mesto. Največ ljudstva se je podalo proti kazinskemu poslopju. Brez posebnih težav so se preirili ljudje preko policijskih kordonov v Wolfvoh in Šelenburgovih ulicah v »Zvezdo«, kmalu po 10. uri tu pričeli s kamenjem bombardirati vse kazinske prostore v pritličju, posebno kavarno in stekleno verando pri restavraciji.

Cel naval se ni trpel poi ure, a že je bilo vse, kar je steklenega, do malega pobito. Pri lokalnem ogledu se je našlo v notranjih prostorih vse polno kamenja do velikosti otročje glave, zavesa pri oknih raztrgane, povsod vse prevrnjeno in s črepinjami pokrito. Poškodovanega je bilo tudi precej gostilniškega inventarja. Škoda znaša skoro 4000 kron.

Napad je bil nepričakovan in nenavaden, gostje so pri prihodu množice obstali na svojih sedežih, ker so se nadejali, da bodo razburjeni demonstrantje le kričali ter žvižgali. Vsled tega je bila velika nevarnost, da bi kamenje in pa razbite šipe kakega človeka ne zadele ter telesno poškodovale.

Po tem glavnem napadu so tekom noči od 18. do 19. septembra 1908 sledili napadi na sledeča poslopja in prodajalne.

Poslopje »Kranjske hranilnice« so demonstrantje pričeli s kamenjem tako silno ometavati, potem ko so preje ugasnili blizu stoječe cestne svetilke, da se je še naslednjega dne našlo za železno ograjo več kakor 1000 kamnov. Pobitih je bilo 199 šip, osobito za življenje slug in stražnikov Gostića, Kastelica, Kurenta in njih že v pritličju speh družin, je bila velika nevarnost, ker je kamenje padlo brzo in na gosto. Škoda znaša 405 K. Pri blizu tamkaj v Beethovnovih ulicah se nahajajočem poslopju takozvane nemške gimnazije je je pobitih tudi 28 šip. Škoda znaša 40 K 80 vin.

Že po 10. uri zvečer so demonstrantje razbili s kamenjem tudi več šip pri privatnem stanovanju deželnega predsednika ter pri pisarnah računskega oddelka. Škoda znaša 111 K 88 vin. Posebno silovit je bil napad na hišo posestnika Reisnerja na Resljevi cesti. Demonstrantje so kamenje lučali na parterna okna, prvo in drugo nadstropje. Razbitih je bilo okoli 40 šip, pa tudi 6 žaluzij z napisnimi tablami. Kamenje je frčalo s tako silo, da je prebilo ne le dvojne šipe, temveč tudi še žaluzije, odnosno rolete. V sobah se je našlo 61 kamnov. Ker je družina že spala v posteljah, je bila posebno tu velika nevarnost, da se kdo nevarno ne poškoduje. Škoda znaša 400 K.

Jeza demonstrantov se je še posebno razvila nad Mahrov zavod na Cesarja Jozefa trgu. Obširnemu poslopju so se storile približno od vseh strani, pobili okoli 100 šip in povzročili 131 K 4 vin. škode.

Kamenje je letelo tudi v sobe v prvem nadstropju, kjer so spali posli, ki so se zamogli še rešiti.

Eden kamen je zadel vendarle gospodarico Potisek v hrbet, ne da bi jo poškodoval. V poslopju samem se je našlo še 91 kamnov.

Predstojnica zavoda Huth na Poljanski cesti je dala, sluteča večerne nemire, zatvoriti okna od znotraj z lesenimi oknicami. Razbitih je bilo vsled tega le 53 šip (škoda znaša 65 K 4 vin.), a to celo v drugem nadstropju, vendar prebivalci hiše niso bili v posebni nevarnosti.

Za kazino najbolj razdejan je bil nemški otroški vrtec v Strelških ulicah.

Pobite so bile skoro vse šipe celega poslopja in znaša škoda 985 K 72 vin.

Na to poslopje izvršila sta se dva napada, ob 9. in 11. uri zvečer. Voditeljica zavoda Evgenija Singer je zapustila po prvem napadu poslopje, ker je bilo prenevarno še dalje prebivati v njem.

Tudi poslopje »Tonhalle« ob Kongresnem trgu in pa poslopje realke v Vegovih ulicah so obsipavali demonstrantje s kamenjem in napravili pri prvem poslopju na razbitih šipah 116 K 69vin., pri drugem 113 K škode. V realnem poslopju se nahajajoči nemški ljudski šoli je bilo tudi pobitih 33 šip, vrednih 28 K 82 v.

Več kamnov je pa pri obeh po-

slopih priletelo v stanovanja in je bila pri »Tonhalle« družina sluge, stanujoča na strani ob Ljubljnici, v stanovanju realke pa Otilija Junoviez, v posebni nevarnosti, da ju kak kamen ne zadene.

Lučanje kamnov je razen materialne škode povzročilo nevarnost za človeška bitja tudi pri Francetu Terdini na Starem trgu, kjer so storileci pokončali napisno tablo in pobili 5 šip v prvem nadstropju.

Obilo škode, ki presega pri vsakem poškodovanem skoro znesek 50 kron, povzročili so demonstranti tudi pri prodajalnah I. Jax, I. C. Mayer, Fränkel, Zeschko, Buzzolini, Miklave, Drogenik, Krisper, kjer je bilo povsod pobitih več šip, večje in manjše velikosti; nadalje pri prodajalnah Ranth, Hugo Ihl, Schmidt, Kordin, Öhler, Schiffer, Meisetz, Kirbisch, Krazmar ter lekarna Mardetschläger, kjer so bile — deloma tudi poleg šip — že v noči od 18. do 19. septembra 1908 poškodovane ali uničene napisne table; pri vili Del-Cott, kjer je bilo pobito na prostorih kleti več šip; pri kavarni »Eggia«, kjer znaša škoda na razbitih šipah 256 K. Pri Henrik Kendovi prodajalni na Glavnem trgu so pobili demonstranti s kamni 5 steklenih svetilk in 13 šip v prvem nadstropju ter znaša škoda 410 K 59 vin.; ravno tako so bile pobite svetilke tudi pri trgovinah Recknagl in Persche.

Že pozneje v noči na 19. septembra 1908 so obiskali demonstranti tudi Bambergovo hišo in tiskarno v Dalmatinovih ulicah, kjer se je pa še v noči od 20. do 21. septembra 1908 pobijanje nadaljevalo. Škode na razbitih šipah je 201 K.

Fotografu Landau v Beethovnovih ulicah so demonstrantje zlobno razbili izložbeno omarico za fotografije in napravili škodo za 60 K. Škode, kakor so navedene v obtoženem stavku, so trpeli na podobni način vsled razbitih šip in rabitih napisnih desk tudi urar Somnitz v St. Peterskih ulicah, tvrdka France Igljič na Glavnem trgu, Mayerjeva lekarna, filijalka avstro-ogrske banke, Adolf Weinlichova vila.

Silovitosti so se v manjši meri ponavljale v noči od 19. do 20. septembra 1908. Na poslopju hotela »Bavarski dvor« se je 18. in 19. septembra 1908 vsega skupaj razbilo šip za 72 K 50 vin. in tudi steklena kroglja; nepričakovano so napadli demonstrantje že okoli polnoči Schreyovo restavracijo na kolodvoru, kjer so razbili pri stekleni verandi za 50 kron šip.

Nekaj takih zlobnih poškodb se je pa dogodilo še celo v noči od 20. do 21. septembra 1908, deloma so se napadi pri že poškodovanih poslopih, kakor pri Bambergovi tiskarni, pri Somnitzu, pri gimnaziji z nemškim učnim jezikom, ponavljali.

Med drugimi je bilo tudi Cantonijsko v Florjanskih ulicah povzročene škode za 50 K (napisna deska) in razbita je bila tudi pri stanovanju Jozefine Hudabivnigg šipa, vredna 2 K 83 vin.

Mariji Baltič v St. Peterskih ulicah je pa bilo v isti noči pobitih 5 šip, vrednih 5 K, nevarnost za kakega človeka v teh poslednje navedenih slučajih ni bilo.

Na vprašanje, zakaj da so se vršili ti ravno opisani izgrede, ki so po celi Ljubljani povzročili škode blizu do 10.000 K, ni težko odgovoriti. Napetosti so bili proti nemškimi prebivalcem Ljubljane, v prvi vrsti proti trgovcem nemške narodnosti in potem tudi proti vsem zavodom, ki jih smatra širše občinstvo za nemško posest.

Demonstranti, ki so se razburili na protestnem shodu v »Mestnem domu«, so hoteli maščevati svoje rojake, napadene nekaj dni prej v Ptuj na nemških prebivalcih v Ljubljani, ki niso dali nobenega povoda k temu napadu. Vodilna misel pri teh izgredeh je bila, da je treba osvete za »Ptuj«.

Premišljeno in deloma tudi jako previdno ravnanje demonstrantov, ki so tako brzo našli po mestu vsa nevšečna jim poslopja, da varnostna oblast niti enega napada ni zamogla preprečiti, — kaže pa tudi, da je bil vsaj večji del izgredenikov že na večer 18. septembra 1908 dobro poučen, kaj da je treba vse storiti v kvar Nemcem v Ljubljani.

Vsi izgredeniki so se takoj po končanem shodu v »Mestnem domu« obrnili proti poslopju kazine in potem so hodili okoli po mestu, kakor bi jih kdo vodil. Pri mnogih prilikah so se čuli tudi klic, kakor »tukaj ne, naprej«, »sedaj gremo k...« Le takorekoč po pomoti se je poškodovalo nekaj lastnine meščanom slovenske narodnosti.

Prostori pri kazini so bili dobro razsvetljeni in vsi izgredeniki so morali že od daleč videti, da se v kavarni in restavraciji nahaja obilo gostov. Vsak izgrede, ki je lučal kamenje v stanovanja, je moral imeti tudi zavest, da spravlja v nevarnost človeška bitja. Pa tudi vsakdo, ki se

je izgredenikom pozneje pridružil, je moral vedeti, da se je in da se bode tuja lastnina v večjem obsegu poškodovana, in vedel je tudi, da vtegnejo priti v nevarnost še človeška bitja. Veliko je bilo gotovo tudi izgredenikov, ki sami niso vrgli mogoče nikakega kamenja in tuje lastnine neposredno sami niso poškodovali.

A tudi leti se morajo smatrati kot storilec, ki so se drugim izgredenikom (storilec) v istem skupnem namenu pridružili in pri kaznivih dejanjih sodelovali, akoravno le z moralno pripomočjo. Velja tudi načelo, da je vsak, ki se je skupno začetega dejanja kot sotorilec udeležil, odgovoren za celo škodo, ki je vsled skupnega ravnanja nastala, da sicer po njegovem neposrednem dejanju povzročena škoda 50 K ne presega. Ravno tako je vsak, ki se je skupno začetega hudobnega poškodovanja tuje lastnine kot sotorilec udeležil, tudi odgovoren za nevarnost v smislu § 85. lit. b kaz. zak., če je le zamogel sprevetiti, da utegne nastati iz ravnanja tovarišev kaka nevarnost za telesno varnost ljudi; (prim. razsodbe kas. dvora zb. št. 227, 1721, 2201, 2343, 355, 3166).

Vseh 14 obtožencev je nujno sumljivih, da so se demonstracij udeležili koj spočetka.

Pred kazinskim poslopjem je videl stražnik Gerlovič obdolženca Ernesta Windischerja, ko je vrigel kamen v okno kazine, nekaj pod stekleno verando.

Hotel ga je prijeti, a Windischer je Gerloviču rekel: »pustite me in bodite tihi, dobite od mene 100 kron.«

Stražnik Gerlovič je zalotil tudi obdolženca Franceta Stauta, ko je s palico tolkel po oknu, obdolženca Srečka Potnika pa je videl, ko je vrigel kamen v kavarniško okno pri kazini.

Obdolženec Andrej Koren pravi, da se je udeležil pač protestnega shoda, a da je bil pač v gruči ljudi, od koder je letelo kamenje, da pa ni vrigel nobenega kamna. Stražnika Vrečar in Grošelj pa sta ga baš pri lučanju kamna zalotila.

Obtoženec Jošt Bajzelj priznava, da je hodil z demonstranti okoli po mestu, bil je tudi pred kazino in drugje. Končno ga je stražnik France Telban zasačil pri Bambergovih hišah, ko je lučal tjakaj kamenje.

Obdolženec France Parkelj tudi priznava, da je hodil okoli po mestu z demonstranti in vrigel kamen proti realki, ko je hotel vreči še enega, aretirali ga je stražnik Čuček.

Obdolženec Jakob Turzan pravi, da se je izgredenikom pridružil že v Šelenburgovih ulicah, zagovarjal se pa, da ni vrigel nobenega kamna ne v »Tonhalle«, ne v realčno poslopje. Stražnik Goričan, ki ga je opazoval, je pa pri njem še pri realki našel v žepu kamenje.

Obdolženec Milan Makar se zagovarja, da je demonstrantom sledil bolj iz radovednosti, a pri Mahrovem zavodu je ravno pobiral kamenje, ko ga je stražnik Grošelj zalotil.

Obdolženec Ignacij Mravlje se je tudi zavedal, da se vrše izgrede zaradi »Nemcev«, metal je pri Perschetovi prodajalni kamenje v svetilke, a zalotil ga je pri tem stražnik Sitar ravno ko je hotel v svetilko vreči tretji kamen.

Obdolženec Stanko Rekar je bil že na večer 18. septembra 1908 pri »Mestnem domu« in potem v »Zvezdi« ter pri »Tonhalle«. Ni skoro mogoče misliti, da se ne bi bil zlobnih napadov na tujo lastnino že ta večer dejansko udeležil, kajti to se da sklepati že iz njegovega obnašanja na večer 19. septembra 1908. Stražnika Pust in Steklasa sta ga namreč zalotila pri Trdinovih ulicah na Dunajski cesti, ko si je nabiral kamnov v žep.

Obdolženec Štefan Kamenšek se je tudi udeležil izgrede. Bil je pred kazino, pred »Tonhalle« in potem pri poslopju realke. Stražnik Gerlovič ga je zasačil ravno tamkaj, ko je vrigel proti poslopju kamen. Zagovarja se, da je le za šalo vrigel škatljico za žveplenke. Kamenšek je pa tudi zelo sumljiv, da se je udeležil napada na verando restavracije na južnem kolodvoru v noči 19. do 20. septembra 1908. Več verodostojnih prič ga je opazovalo, ko je hodil zelo dobre volje tamkaj okoli in daljal znamenja s palico, nakar so naenkrat zažvenketale šipe.

Obdolženec Anton Hojnik je bil šele na večer 20. septembra 1908 ob polu 8. uri v Knafovih ulicah zasačen, ko je metal v poslopje nemške gimnazije kamenje. Orožniku Martinu Modicu, ki mu je napovedal aretacijo je rekel, da se piše Anton Podgoršek. Istega večera okoli 10. ure je pa obdolženec Janez Kimovec v večji gruči izgredenikov stal pred Somnitzovo prodajalno v St. Peterskih ulicah in je tolkel s palico po reklamni uri. Ravno istega večera pa je nad Somnitzovo prodajalno bilo

pri stanovanju Marije Baltič pobitih 5 šip, vrednik 5 K.

Obdolženec Alojzij Cvelbar sedaj sam priznava, da je bil navzoč pri napadu na Cantonijsko prodajalno v Florjanskih ulicah. Prizna tudi, da je vrigel kamen v Hudabivnigovo stanovanje in ubil šipo na balkonu.

Glede poslednje imenovanih treh obdolžencev je že iz njih poznejšega postopanja jasno, da so se udeležili tudi izgrede 18. septembra 1908 in da so te izgrede hoteli 20. septembra 1908 nadaljevati.

Obtožba je v vsakem oziru utemeljena.

Predsednik: Ernest Windischer, čuli ste obtožbo, se čutite krive?

Windischer: Ne. Bil sem na shodu. Šel je od shoda v Wolfovo ulico, kjer je bilo veliko ljudi, ki niso mogli naprej. Ko pa se je pretrgal kordon, sem šel tudi z drugimi ljudpred kazino. Kamenja nisem metal, ko sem prišel tja, je bilo že vse razbito. — Odločno zanika, da bi bil ponujal stražniku Gorloviču 100 K, da bi molčal. Šel je pred kazino le iz radovednosti. Na shodu je bil na trgu pred »Mestnim domom«, kjer se ni nič govorilo o kakem razbijanju.

Srečko Potnik se ni udeležil shoda, temveč je šel na sprehod in je vrnivši se skozi Zvezdo domov v Gradišče še govoril z restavratorem v kazini Ederjem. Šel je nato proč, ali med tem so prišli ljudje, ki so začeli metati kamenje. Sam ni metal nič ter je tudi stražniku, ki ga je prijel, čes, da je metal kamenje, takoj rekel, da naj ga le aretirajo, če upa izpričati, da je v resnici kaj metal. Aretiran ni bil nato. Potem je šel mirno domov v svoje stanovanje v Gradišču.

Dr. Pegan predlaga, da se vabi k razpravi Apolonija Juvan, modelirjeva soproga, ki je stala celi čas poleg obtoženca in bo potrdila, da ni nič vrigel.

Obtoženec Štaut izpove, da je bil tisti večer precej opit, da je bil doma in da ga je žena okregala in ga napadla, da naj se vendar odpelje na potovanje. Vzel je kovčeg in šel v spremstvu svojega sina na kolodvor. Do vlaka ni dospel in se je zato nameraval odpeljati s poštnim vlakom o polnoči. Ker se ni večerjal, je šel nazaj v mesto k Marčanu večerjat. Od Marčana je nato šel nazaj proti kolodvoru ter prišel tudi pred kazino. Tolkel ni s palico po oknu, kajti imel je popolnoma lahko palico, s katero se sploh ne da ubiti tako okno.

Štefan Kamenšek je bil v petek zvečer pri Seidlu v gostilni, odkoder je šel kupit cigarete v kolodvorsko trafiko. Pred kolodvorom ni bilo nikogar, zato je šel nazaj k Seidlu od tam pa v mesto. Pred hotelom »Union« je izvedel, da je kazina razbita. Zato je šel tja pogledat. Stal je nekaj časa pred Friedlovno restavracijo in se potem v družbi s tovariši sprehajal po Zvezdi, odkoder je potem orožništvo potisnilo množico v Vegove ulice in Gosposke ulice. Prišel je nekako do prvega stebra pred dež. dvorcem, segel nehot v žep ter vzel iz njega škatljico, v kateri je imel košček pečatnega voska. To škatljico je vrigel od sebe, ne pa kakega kamna proti realki.

Predsednik: Obtoženi ste tudi, da ste bili pri razbijanju oken v kolodvorski restavraciji kot nekaj vodja, da ste dajali s palico znamenja drugim.

Kamenšek: Vendar nisem imel nikakega povoda razbijati okna v kolodvorski restavraciji, saj sem vendar Schreyev gost. Tedaj sem šel od Seidlna na kolodvor, hoteč v restavracijo na peronu. Govoril nisem z nikomur. Videl sem pač, ko sem prišel do restavracijskih vrat, da leti kamenje, potegnil sem klobuk na ušesa, da ne bi še kdo mene zadel ter sem se vrnil pred vestibul, kjer sta stala dva orožnika in en stražnik. Potem tudi nisem šel v restavracijo na peron.

(Dalje prihodnja.)

Drobne novice.

— Pomanjkljaj jubilejnega spreveda presega še vedno 800.000 K. Slavnostni odbor bo prosil vlado, naj deficit pokrije.

— Belgijski kralj Leopold se želi sprijazniti s svojo hčerjo Lujizo Koburško.

— Zopet madžarski škandal. Blagajnik neodvisne stranke in ravnatelj obrtne kreditne zadruge v Budapešti St. Horn se je ustrlel, ker je poneveril velike svote denarja.

— Vreden naslednik svojega očeta obeta postati nemški prestolonaslednik, ki ima tudi že patent za svoj izum. Iznasel je namreč — gumb za manšete.

Narodnjaki! Prispevajte za Trubarjev spomenik!

Telefonska in brzojavna poročila.

Sprememba na srbskem prestolu?

Berolin, 2. novembra. »Lokal-anzeiger« javlja, da je avdiencia srbskega kraljeviča Gjorgja pri ruskem carju veljala v prvi vrsti vprašanju spremembe na srbskem kraljevskem prestolu. Kralj Peter se baje namerava odpovedati prestolu proti primerni apanaži in se stalno nastaniti v Parizu. Prestol bi naj takoj zasedel kraljevič Gjorgje. Car je baje že pritrdil temu načrtu in sicer pod pogojem, da se kraljevič Gjorgje zaveže, da Srbija ne bo preje prišla vojne, preden ne bo spregovorila končne besede evropska konferenca. Takoj po nastopu vlade bi imel Gjorgje imenovati za ministrskega predsednika Pašića, ki bi sestavil nov kabinet, v katerega bi vstopili vsi ugledni srbski politiki.

Belgrad, 2. novembra. (Poseb. brz. Slov. Nar.) Na kompetentnem mestu zanikujejo vesti nemških listov o baje nameravani spremembi na srbskem prestolu.

Mir v Pragi.

Praga, 2. novembra. Ker so orožniki zaprli Příkope, bil je včeraj ves dan v Pragi mir brez najmanjše demonstracije.

Srbski odposlanec v Parizu.

London, 2. novembra. Srbski minister Milovanović se je odpeljal danes v Pariz.

Poklonstvene deputacije Bošnjakov pri cesarju.

Sarajevo, 2. novembra. Na predlog 20 občinskih svetovalcev se vrši danes zvečer izredna seja občinskega sveta, ki sklene poslati posebno deputacijo na Dunaj k cesarju, da se v imenu mestne občine pokloni cesarju ter se mu zahvali za aneksijo. V drugi polovici meseca novembra pa peljejo v isti namen na Dunaj katoliški škofje Bosne in Hercegovine večjo deputacijo Hrvatov (katolikov).

Črnogorski odposlanci so se vrnili.

Cetinje, 2. novembra. Včeraj sta se vrnili na Cetinje ministrski predsednik Tomanović iz Rima in general Vukotić iz Srbije. Obema je priredilo prebivalstvo burne sprejeme. Množica je pod srbskimi in črnogorskimi zastavami manifestirala pred srbskim konzulatom za črnogorsko-srbsko pobratimstvo.

Nemški poslanci proti ministru Derschatti.

Dunaj, 2. novembra. Nemški poslanci iz alpskih dežel nameravajo provzročiti proti ministru Derschatti veliko agitacijo, ker je društvo »Südmark« svari pred politično akcijo zaradi dogodkov v Ljubljani, češ, da bo sicer društvo kot nepolitično razpuščeno. Derschatti zamerijo ta korak posebno zato, ker je sam član »Südmark«.

Deželnozborske volitve v Dalmaciji.

Zader, 2. novembra. Pri volitvi treh poslancev iz skupine najvišjih obdačencev so bili izvoljeni Hrvatje Milič, Tomaseo in Matildo. S tem so volitve končane. Med izvoljenimi je 24 Hrvatov, 7 Srbov in 7 Italijanov.

Dr. Eger, vodja kranjskih nemčurjev zopet intrigira.

Dunaj, 2. novembra. Danes dopoldne je imel dr. Ferdinand Eger, načelnik nemškega »Volks-rata« in vodja kranjskega nemškutarstva, dolgo konferenco z nemškim ministrom-rojakom Pradejem. Od Pradeja se je peljal k ministru notranjih del baronu Bienenrothu. Vse te konference so veljale ljubljanskim dogodkom in protinemškemu gibanju na Kranjskem. (Slovenski poslanci, pozor!)

Davčni komisarij.

Dunaj 2. novembra. Člani davčnih komisij bodo imeli odslej oficialni naslov »davčni komisarij«.

Orožje za Srbijo.

Belgrad 2. novembra. V Ristovac je dospelo preko Turčije 50 železniških vagonov orožja in streljiva. V nekem jadranskem pristanišču je na parnikih vkrcanih 150 brzostrelnih topov, ki se imajo prepeljati v Srbijo takisto preko Turčije.

Aretecija poslanca dr. Masaryka.

Praga, 2. novembra. Ko je policija včeraj praznila Příkope, je aretirala tudi poslanca dr. Masaryka, dasi se je legitimiral kot državni poslanec. Kasneje je dr. Masaryka spoznal neki višji policijski uradnik ter ga takoj ukazal opravičevaje postopanje podrejenih organov, izpustiti.

Baron Beok se posvetoje.

Dunaj, 2. novembra. Ministrski predsednik baron Beok je imel danes dolgotrajna posvetoovanja s poslancom dr. Elvertom, ministrom Derschatto in z županom Luegerjem.

Srbski prostovoljci v New Yorku.

New York 2. novembra. Tu se je osnovala legija prostovoljcev, obstoječa iz Srbov iz Srbije, Bosne in Hercegovine. Tej legiji je dosedaj pristopilo 500 mladih moških, ki so vsaki trenutek pripravljeni odpluti v domovino. Sabor poneso 1 milijon kron, ki jih ameriški Srbi darujejo v vojne svrhe srbski vladi.

Vsa Bosna je minirana.

Belgrad, 2. novembra. (Posebna brz. „Slov. Nar.“) Vojna uprava v Bosni je dala v bližini trdnjav minirati ves teren. Pri tem se je zgodilo že več nesreč. V Gacku je eksplodirala ena taka mina in ubila 50 vojakov.

Dr. Milovanović o zahtevah Srbije.

Belgrad, 2. novembra. (Posebna brz. „Slov. Nar.“) Minister zunanjih del dr. Milovanović je v Londonu izjavil uredniku „Standarda“, da Srbija zahteva z vso odločnostjo za sebe del Bosne, za Črno goro pa del Hercegovine. Ako tega ne dobi mirnim potom, napove vojno, ker ima izborni armado. Ta izjava je veličnastila, ker je Milovanović s tem že drugič, odkar je v Londonu, izrekel besedo „vojna“. Milovanović je moč izrednih državnih zmoglosti, kar priznava tudi v Avstriji in tak moč tehta besede. Izjava kaže, da je Angleška zagotovila, da Srbija in Črna gora dobite zahtevano kompenzacijo, sko ne mirnim potom pa z vojno, v kateri ne bosta osamljeni. Milovanoviću je bilo zagotovljeno v Londonu, da Anglija stori vse, kar stori Rusija. Težnja položaja je torej sedaj v Petrogradu, odkoder prihajajo zelo ugodna poročila.

Vežbanje srbskih prostovoljcev.

Belgrad 2. novembra. (Posebna brz. „Slov. Nar.“) Včeraj ob 7. zjutraj so se pričela na Topčiderskem griču poleg streljarne belgradskega strelskega društva vežbanja srbskih prostovoljcev. Vežbanje vodijo častniki in podčastniki v rezervi. Vežbanja so trajala ves dovidne in udeležilo se jih je več tisoč prostovoljcev.

Srbski listi proti „Slovencu“.

Belgrad, 2. novembra. (Posebna brz. „Slov. Nar.“) Vsi srbski listi razpravljajo o protisrbskem nastopu ljubljanskega „Slovenca“ in dr. Sušteršiča v delegacijah. „Srbska zvestava“, organ narodne stranke, piše med drugim: „Klerikalni Slovenci se čutijo Slovanesamo takrat, kadar vojaki nanje streljajo in jih sujejo z bajoneti. Oni slovenski krik, ko je vojaštvo pred kratkim streljalo na slovensko ljudstvo v Ljubljani, je paradoksen dr. Sušteršičev izjavi ob priliki proglasitve aneksije Bosne in Hercegovine... Velikavstrijci, ki urejujejo „Slovenca“, nimajo pravice, da v tem trenutku dajejo nasvete Rusiji, Srbiji in drugim Slovanom, zakaj oni so samo Avstrijanci, a najmanjje Slovani.

Poslano.*

Sobotni „Gorenjec“ poroča o nekem dogodku v ljubljanski trgovini gđ. Kovačeve pretekli petek. In razširja se govorica, da dotična gospa odličnega narodnjaka bi bila moja žena. Resnici na ljubo bodi konstatovano, da se tu moja žena zamenjava z njeno bližnjo sorodnico. Moja žena ni z dogodkom v prav nikakoli zvezi. Dotična služkinja ni služkinja moje hiše, in ni dobila od moje žene nikakega naročila. Moja žena sploh ni znala, kaj dela njena sorodnica, in obsoja celo njeno postopanje ravno tako, kakor jaz. To je že drugi slučaj, da se o moji ženi vsled zamenjave širijo napačne govorice. Moja gospa, hvala Bogu ve, kaj je dolžnost narodne dame zlasti v današnjem času. In pri tem ostane!

V Ljubljani 2. novembra 1908.

3940 Dr. Danilo Majaron.

* Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon.

Zahvala.

V imenu pogorelcov se iskreno zahvaljujem za zdato podporo spoštovanim trdkam Vinko Majdič in Kranju ter Feliks Urbanc in F. Kolman v Ljubljani.

V Črnem vrhu, 30. oktobra 1908.

3937 Jvan Vidmar trgovec.

Meteorološko poročilo.

3. št. na d. morjem 200. Srednji letni tlak 766 mm.

obdobje	Cas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Noba
31. 9. zv.	739.9	4.6	sl. vzhod	jasno	
1. 7. zv.	741.2	6.0	"	megla	
2. 2. pop.	740.2	10.0	"	jasno	
9. zv.	741.7	9.1	sl. svzh.	oblačno	
2. 7. zv.	741.7	3.5	sl. jvzhod	pol obl.	
2. 2. pop.	740.4	9.2	slab jug	jasno	

Srednja včerajšnja in predvčerajšnja temperatura 50° in 74° norm 74° in 71°. Padavina v 24 urah 0.0 mm in 0.0 mm.

8939

Potrjim srcem javljam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naš iskreno ljubljani sin, brat, svak in stric, gospod

Teodor Vernik

knjigovodja

včeraj dne 1. novembra ob 7. uri zvečer po dolgem trpljenju, previden s svetotajstvom za umirajoče, v 34. letu svoje dobe mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb predraga pokojnika bo jutri v torek, dne 3. novembra ob polu 4. uri popoldne iz deželne bolnice na pokopališču k Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo služile v župni cerkvi sv. Petra v Ljubljani.

V Ljubljani, 2. novembra 1908.

Išče se

solnčna mesečna soba.

Ponudbe naj se pošljejo na „Poštni predalček št. 13, Ljubljana“.

8912-3

Prva slovenska modna trgovina za gospode

Engelbert Skušek

Ljubljana, Mestni trg 19, se najtopleje priporoča.

Blago in cene brez konkurence.

Vinski mošt

sladek, pristen, bel in rdeč, domač pridelek

tvrdke Br. Novakovič

se toči v Sodnijski ulici št. 4 in na Rimski cesti št. 5.

O. kr. avstrijske

državne železnice.

Izveček iz voznega reda.

Veljaven od 1. oktobra 1908. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. žel.

7-05 zjutraj. Osebn. vlak v smeri: Tržič, Jesenice, Trbiž, Beljak, juž. žel., Gorica, d. ž., žič. Trst, c. kr. drž. žel., Beljak čez Podrožico, Celovec, Praga.

7-07 utraj. Osebn. vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.

9-26 predpoldne. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Beljak, (čez Podrožico) Celovec, Praga.

11-38 predpoldne. Osebn. vlak v smeri: Tržič, Jesenice, Trbiž, Beljak juž. žel., Gorica drž. žel., Trst drž. žel., Beljak, (čez Podrožico) Celovec.

1-05 popoldne. Osebn. vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.

3-45 popoldne. Osebn. vlak v smeri: Tržič, Jesenice, Trbiž, Beljak juž. žel., Gorica drž. žel., Trst drž. žel., Beljak, (čez Podrožico) Celovec, Praga.

7-10 zvečer. Osebn. vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.

7-35 zvečer. Osebn. vlak v smeri: Tržič, Jesenice, Trbiž, Beljak, (čez Podrožico) Celovec, Praga.

10-40 ponoči. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Trbiž, Beljak, juž. žel., Gorica drž. žel., Trst drž. žel., Beljak juž. žel., (čez Podrožico).

Odhod iz Ljubljane drž. kolektor:

7-28 zjutraj. Osebn. vlak v Kamnik.

2-05 popoldne. Osebn. vlak v Kamnik.

7-10 zvečer. Osebn. vlak v Kamnik.

10-50 ponoči. Osebn. vlak v Kamnik. (Samo ob nedeljah in praznikih do 31. oktobra.)

Odhod iz Ljubljane drž. kolektor:

7-28 zjutraj. Osebn. vlak v Kamnik.

2-05 popoldne. Osebn. vlak v Kamnik.

7-10 zvečer. Osebn. vlak v Kamnik.

10-50 ponoči. Osebn. vlak v Kamnik. (Samo ob nedeljah in praznikih do 31. oktobra.)

Odhod iz Ljubljane drž. kolektor:

7-28 zjutraj. Osebn. vlak v Kamnik.

2-05 popoldne. Osebn. vlak v Kamnik.

7-10 zvečer. Osebn. vlak v Kamnik.

10-50 ponoči. Osebn. vlak v Kamnik. (Samo ob nedeljah in praznikih do 31. oktobra.)

Odhod iz Ljubljane drž. kolektor:

7-28 zjutraj. Osebn. vlak v Kamnik.

Stanovanje

s 3 sobami, kuhinjo in pritliklinami, na raspolago je vrt in pralnila, se odda za februarjev termin, Kuharova cesta 23, II. nadst. 3912-2

Dva stavca

glinastih peči 3935

se sprejmeta takoj v službo. Ponudbe na tvernice glinastih izdelkov E. Kuhar, Grite-Zaloc.

Lepo

Stanovanje

v drugem nadstropju hiše št. 5 v Knaplovi ulici, s 3 sobami, sobo za služkinjo in drugimi pripadki, se odda za februar 1909.

Več v „Narodni tiskarni“ ali pa pri Jos. Lavrenčiču, pisarna mest. užit. zakupa na Dunajski cesti št. 31.

Stanovanje

v najem.

V mestni Podturski graščini (Tivoli) je v prvem nadstropju ležeče, iz 4 velikih sob, 1 majhne sobe, kuhinje, kleti in podstrešnega prostora obstoječe stanovanje za 1. november 1908 ali pa za 1. februar 1909 oddati v najem.

Pojasnili in pogoje je izvedeti pri mestnem gospodarskem uradu ob navadnih uradnih urah.

Mestni magistrat ljubljanski dne 28. oktobra 1908.

Valod belezai so

I. šišenska mlekaria

takoj prodaj.

Vpraša se v Spod. Šiški, Kolo-dvorske ulice 159. 3865 2

V lepem letoviškem kraju na Dolenjskem se pod jako ugodnimi pogoji prodaja novozidana

enonadstropna hiša

v kateri je dobro vpeljana gostilna in tudi sposobna za vsako obrt.

Natančnejša pojasnila daje Ivan Perenič, posestnik v Krški vasi pri Brezicah 3936-1

Elegantna

stanovanja

s 3 in 4 sobami, z verando, kopalno sobo in porabo vrta se oddajo v novozgrajeni vili v Nunskih ulicah št. 17 za mesec november. 3732-1

Vpraša se v stavbni pisarni F. Supančič, Bleiweisova cesta št. 18.

Lepo

stanovanja

v Knaplovi ulici št. 5 v III. nadstropju s 4 sobami, kopalno sobo in vsemi pritliklinami

se odda za november 1908 ali za februar 1909.

Pojasnili se dolo v „Narodni tiskarni“ ali pa pri gosp. Lavrenčiču, upravnem odborniku, pisarna mestnega užitnin. zakupa, Dunajska cesta 31. 3408 12

Nizko pod ceno

prodajam radi pomanjkanja prostora

obleke, površnike, zimske suknje in dežne plašče

3871-6 za gospode in dečke

kakor najmodernejšo konfekcijo za dame in deklice.

Konfekcijska trgovina A. LUKIČ, Pred Škofijo št. 19.

SVOJI K SVOJIM:

Otvoritev trgovine

na Rimski cesti šte. 16 v Ljubljani.

Slavnemu občinstvu vljudo naznanjam, da sem otvoril

danes, dne 2. novembra

trgovino s špecerijem in galanterijskim blagom.

Zagotavljam točno in solidno postrežbo, se priporoča

3938-1 ANTON KORAČIN.

SVOJI K SVOJIM:

ČUDEŽ! Samo K 4.

Posebni oddelek, poln jesenskih in zimskih jopic, paletotov in pelerin

za dame in deklice, po 4 krone.

Angleško skladišče oblek O. Bernatovič

Ljubljana, Glavni trg 5.

„SLAVIJA“

45-126

vzajemno zavarovalna banka v Pragi.

Rez. fond: 41,335,041-01 K. Izplačane odškodnine in kapitalije 97,814,430-97 K.

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države

s vseskozi slovensko-narodno upravo.

Vsa pojasnila daje

Generalni zastop v Ljubljani, čigar pisarne so v lastnej bančnej hiši

v Gospodskih ulicah št. 12.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah

pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno

zavarovanje na doživlje in smrt s

manjšajočimi se vplačili.

Vsak član ma po preteku petih let

pravico do dividend.

Zavaruje poslopja in premočnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatne podpore v narodne in občnokrajne namene.